

**FORMALNE I MERYTORYCZNE KRYTERIA PISANIA PRAC DYPLOMOWYCH
ORAZ ORGANIZACJA SEMINARIÓW I EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH
NA KIERUNKU *FILOLOGIA POLSKA*,
STUDIA PIERWSZEGO I DRUGIEGO STOPNIA**

Poniższe zasady obowiązują od roku akademickiego 2023/2024.

**I. PRACA DYPLOMOWA NA KIERUNKU *FILOLOGIA POLSKA*,
STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA**

Praca dyplomowa powinna być wykonana samodzielnie, być zgodna z merytorycznymi i formalnymi zasadami przygotowania pracy dyplomowej na kierunku *filologia polska*, studia I stopnia. Zaakceptowana przez promotora winna być złożona w formie drukowanej i elektronicznej w Sekcji ds. studenckich (dziekanacie) Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Musi być też zgodna z aktualnie obowiązującymi na uczelni aktami prawnymi (m.in. *Regulaminem studiów w Uniwersytecie Szczecińskim*).

1. KRYTERIA MERYTORYCZNE I FORMALNE PISANIA PRAC

Kryteria merytoryczne

Praca licencjacka powinna potwierdzać osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, a jej temat powinien być zgodny z dyscyplinami naukowymi, do których przypisany został kierunek (literaturoznawstwo lub językoznawstwo). Powinna mieć charakter opracowania zgodnego ze standardami naukowymi, a jej zakres tematyczny powinien być węższy niż w pracy magisterskiej (np. jeden utwór literacki, wybrane zjawisko literackie lub językowe, zagadnienie z zakresu dydaktyki literatury i języka polskiego lub edycji krytycznej tekstu, komparatystyki zjawisk literackich i językowych). Praca licencjacka powinna potwierdzać przygotowanie dyplomanta do prowadzenia badań naukowych.

Specyfika tematyczna prac licencjackich:

- prace licencjackie na kierunku *filologia polska*, studia I stopnia to prace z zakresu nauki o literaturze, nauki o języku, dydaktyki literatury i języka polskiego, edycji krytycznej tekstu,
- prace z zakresu nauki o literaturze mogą dotyczyć m.in. historii literatury i literatury współczesnej, poetyki, krytyki literackiej, historii instytucji kulturalnych i życia literackiego, powinny być studiami analityczno-interpretacyjnymi prezentującymi wybrany utwór w szerszym kontekście (np. historii idei, teorii gatunku, biografii autora),
- prace z zakresu nauki o języku powinny być studiami o charakterze materiałowo-analityczno-interpretacyjnym, bazującymi na materiałach zebranych przez studenta, mogą dotyczyć m.in. opracowania zjawiska językowego w wybranym tekście użytkowym lub artystycznym, osobliwości stylistycznych, idiolektu itp.,
- prace z dydaktyki literatury i języka polskiego powinny koncentrować się na opracowaniu wybranego zagadnienia metodycznego na podbudowie teoretycznej lub zawierać autorską propozycję rozwiązań praktycznych (np. opracowanie cyklu lekcji z zakresu kształcenia literackiego, językowego itp.),
- prace dotyczące edytorstwa powinny polegać na przygotowaniu krytycznego wydania niewielkiego utworu polskiej literatury dawnej (po przeliczeniu tekst oryginalny nie powinien mieć objętości mniejszej niż 15 stron formatu A4), co wymaga przygotowania transkrypcji tekstu oraz komentarzy rzeczowych i językowych do niego.

W pracy dyplomowej student winien wykazać się:

- znajomością językoznawczych i literaturoznawczych metod, terminologii, zasad analizy i interpretacji tekstów kultury dotyczących zagadnienia, z którego przygotowuje pracę licencjacką,
- znajomością form i sposobów kształtowania dłuższej pisemnej wypowiedzi naukowej,
- umiejętnością zbierania, oceniania, analizowania i selekcjonowania materiału badawczego odpowiedniego do postawionego problemu językoznawczego lub literaturoznawczego,
- umiejętnością wykorzystania zdobytej podczas studiów wiedzy z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa w opracowaniu wybranego materiału badawczego,

- umiejętnością doboru i krytycznej analizy podstawowej literatury przedmiotu dotyczącej badanego zagadnienia,
- umiejętnością krytycznej analizy i interpretacji zebranego materiału w oparciu o literaturę przedmiotu,
- umiejętnością operowania stylem naukowym i terminologią naukową,
- umiejętnością rozwiązywania problemów badawczych z zakresu językoznawstwa lub literaturoznawstwa,
- umiejętnością opisu i interpretacji utworów literackich z wykorzystaniem kontekstów literackich i pozaliterackich,
- umiejętnością waloryzowania zjawisk literackich lub językowych,
- gotowością do kierowania się w pisaniu naukowym wrażliwością językową i rzetelnością poznawczą,
- gotowością do nawiązywania kontaktu z różnymi instytucjami i środowiskami, poszukując materiału do własnych badań.

Kryteria formalne

- objętość pracy: 3–5 arkuszy wydawniczych (od 30 do 50 stron), przy ustawieniach standardowych; w uzgodnionych, zaakceptowanych przez promotora sytuacjach praca może mieć inną objętość.

Za ustawienia standardowe uznaje się:

- druk jednostronny na stronach w formacie A4;
- czcionka tekstu głównego: Times New Roman, 12 pkt., odstęp 1,5 wiersza;
- przypisy: dolne, numeracja ciągła, czcionka Times New Roman, 10 pkt, odstęp 1 wiersz;
- układ strony: margines lewy 3,5 cm, margines prawy 2,5 cm, margines dolny i górny 2,5 cm.

Układ pracy:

- strona tytułowa (wzór strony tytułowej w zał. nr 1);
 - oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy wraz z oświadczeniem o wyrażeniu zgody na udostępnianie pracy (wzór oświadczenia w zał. nr 2; pod każdym oświadczeniem powinny być data i podpis studenta);
- albo:

oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy wraz z niewyrażeniem zgody na udostępnianie pracy (wzór oświadczenia w zał. nr 3; pod każdym oświadczeniem powinny być data i podpis studenta);

- spis treści;
- wstęp;
- rozdziały lub części (w tym część zawierająca opis stanu badań i podstawy metodologiczne);
- zakończenie;
- bibliografia (powinna zawierać min. 20 pozycji bibliografii przedmiotowej, nie licząc źródeł internetowych);
- streszczenie pracy w języku polskim.

Bibliografia i przypisy muszą być sporządzone zgodnie z obowiązującą normą, z którą seminarzystów zapoznają promotorzy prac.

Warunki przyjęcia pracy

Praca dyplomowa powinna być złożona w 3 egzemplarzach: dwa z nich drukowane jednostronnie (dla promotora i recenzenta), jeden – drukowany obustronnie i bindowany, z akceptacją promotora, składany w Sekcji ds. studenckich Wydziału Humanistycznego (dziekanacie). Do egzemplarza pracy składanego w dziekanacie powinna być dołączona płyta CD z plikiem pracy dyplomowej zapisanym w formacie Word lub PDF, podpisana imieniem i nazwiskiem oraz numerem albumu studenta.

Terminy złożenia pracy dyplomowej określa obowiązujący regulamin studiów, z tym że złożenie pracy dyplomowej nie może nastąpić później niż 7 dni przed planowanym egzaminem.

2. SEMINARIA DYPLOMOWE

Seminaria dyplomowe na studiach pierwszego stopnia prowadzą pracownicy ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Liczebność grup na zajęciach seminaryjnych regulują odrębne przepisy uczelniane. Tematy prac dyplomowych powinny być ustalone przez promotora w porozumieniu z koordynatorem kierunku i wicedyrektorami Instytutu Językoznawstwa US i Instytutu Literatury i Nowych Mediów US oraz zatwierdzone przez Radę Dydaktyczną

Wydziału Humanistycznego US nie później niż pół roku przed regulaminowym terminem ukończenia studiów. Temat i zakres pracy licencjackiej powinny być zgodne z efektami uczenia się dla danego kierunku i poziomu kształcenia. Przy ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę zainteresowania naukowe promotora i studenta oraz dyscypliny naukowe, do których przyporządkowano kierunek studiów. Rozstrzygnięcie w przedmiocie zmiany tematu pracy dyplomowej wydaje prodziekan ds. studenckich, po zatwierdzeniu zmiany przez Radę Dydaktyczną Wydziału Humanistycznego US, na podstawie wspólnego wniosku studenta i promotora, zaopiniowanego przez wicedyrektora Instytutu odpowiedniego dla dyscypliny.

3. OCENA PRACY DYPLOMOWEJ

Ocenę pracy dyplomowej przeprowadzają niezależnie promotor oraz recenzent. Ostateczną ocenę pracy dyplomowej ustala komisja egzaminu dyplomowego (średnia arytmetyczna ocen promotora i recenzenta). Recenzentem pracy może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Jeżeli promotorem pracy dyplomowej jest pracownik ze stopniem naukowym doktora, recenzję sporządza profesor albo doktor habilitowany. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek promotora, prodziekan ds. studenckich może powołać na recenzenta takiej pracy nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora. Recenzje powinny być zgodne z obowiązującym na Wydziale Humanistycznym US formularzem recenzji, merytoryczne i adekwatne do wystawionej oceny. Ocena na dyplomie jest zgodna z ustaleniami § 76 *Regulaminu studiów*.

4. EGZAMIN DYPLOMOWY

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana, której przewodniczy prodziekan ds. studenckich albo profesor lub doktor habilitowany. W skład komisji wchodzi także promotor oraz recenzent pracy. Egzamin dyplomowy stanowi sprawdzian opanowania przez studenta wiedzy z zakresu przewidzianego przez program studiów, podstaw metod badawczych z zakresu dyscypliny związanej z tematem pracy dyplomowej oraz sprawdzian znajomości problematyki pracy dyplomowej na tle dyscypliny naukowej, w ramach której pracę tę przygotował. Egzamin dyplomowy ma formę ustną.

W trakcie egzaminu dyplomowego student odpowiada na trzy pytania:

1. jedno pytanie ze wskazanego przez promotora zakresu wiedzy o literaturze lub języku polskim; zestaw zagadnień do tej części egzaminu promotor przekazuje do wiadomości

studentom najpóźniej 3 miesiące przed planowanym terminem obrony pracy; student losowo wybiera jedno zagadnienie,

2. dwa pytania (1 pytanie zadaje promotor, 1 pytanie zadaje recenzent) związane z tematyką pracy, wykraczające poza jej zakres, nawiązujące do treści realizowanych w czasie toku studiów.

Praca licencjacka nie może być podstawą pracy magisterskiej. Praca magisterska nie powinna realizować tematu zaprezentowanego w pracy licencjackiej. Może natomiast wiązać się z szerszą problematyką, w którą wpisywał się omówiony na etapie licencjackim utwór, zjawisko, problem.

II. PRACA DYPLOMOWA NA KIERUNKU *FILOLOGIA POLSKA*, STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Praca dyplomowa powinna być wykonana samodzielnie, być zgodna z merytorycznymi i formalnymi zasadami przygotowania pracy dyplomowej na kierunku *filologia polska*, studia II stopnia. Zaakceptowana przez promotora winna być złożona w formie drukowanej i elektronicznej w Sekcji ds. studenckich (dziekanacie) Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Musi być też zgodna z aktualnie obowiązującymi na uczelni aktami prawnymi (m.in. *Regulaminem studiów w Uniwersytecie Szczecińskim*).

1. KRYTERIA MERYTORYCZNE I FORMALNE PISANIA PRAC

Kryteria merytoryczne

Praca magisterska powinna potwierdzać osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, a jej temat powinien być zgodny z dyscyplinami naukowymi, do których przypisany został kierunek (literaturoznawstwo lub językoznawstwo). Powinna mieć charakter opracowania zgodnego ze standardami naukowymi, a jej zakres tematyczny powinien być szerszy niż w pracy licencjackiej (np. odpowiednio wyselekcjonowany zespół utworów literackich lub jeden złożony utwór lub problem literacki, wieloaspektowy problem językowy lub z obszaru komunikacji społecznej, opracowanie krytyczne średnich rozmiarów tekstu literatury dawnej, a także zagadnienie z zakresu metodyki dydaktycznej). Prace o charakterze porównawczym mogą dotyczyć kilku utworów, zjawisk, problemów. Praca magisterska powinna potwierdzać przygotowanie dyplomanta do samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Specyfika tematyczna prac magisterskich:

- prace magisterskie na kierunku *filologia polska*, studia II stopnia to prace z zakresu prace z zakresu nauki o literaturze, nauki o języku, dydaktyki literatury i języka polskiego, edycji krytycznej tekstu,
- prace z zakresu nauki o literaturze mogą dotyczyć m.in. historii literatury i literatury współczesnej, poetyki, krytyki literackiej, historii instytucji kulturalnych i życia literackiego, powinny być studiami analityczno-interpretacyjnymi prezentującymi wybrany utwór w szerszym kontekście (np. historii idei, teorii gatunku, biografii autora),
- prace z zakresu nauki o języku powinny być studiami o charakterze materiałowo-analityczno-interpretacyjnym, bazującymi na materiałach zebranych przez studenta, mogą dotyczyć m.in. opracowania zjawiska językowego w wybranym tekście użytkowym lub artystycznym, osobliwości stylistycznych, idiolektu itp.,
- prace z dydaktyki literatury i języka polskiego powinny koncentrować się na opracowaniu wybranego zagadnienia metodycznego na podbudowie teoretycznej lub zawierać autorską propozycję rozwiązań praktycznych (np. opracowanie cyklu lekcji z zakresu kształcenia literackiego, językowego itp.),
- prace dotyczące edytorstwa powinny polegać na przygotowaniu krytycznego wydania średnich rozmiarów utworu polskiej literatury dawnej (po przeliczeniu tekst oryginalny nie powinien mieć objętości mniejszej niż 30 stron formatu A4), co wymaga przygotowania transkrypcji i transliteracji tekstu, komentarzy rzeczowych i językowych do niego oraz opatrzenia go wstępem krytycznym.

W pracy dyplomowej student winien wykazać się:

- znajomością w stopniu pogłębionym wybranej metodologii językoznawczej lub literaturoznawczej oraz szczegółową wiedzą o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa
- znajomością w stopniu pogłębionym wybranych zagadnień językowych w zakresie językoznawstwa synchronicznego/diachronicznego,
- znajomością terminologii językoznawczej i literaturoznawczej na poziomie rozszerzonym,
- znajomością pojęć z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego,

- znajomością kryteriów periodyzacji literatury polskiej i obcej, związków literatury polskiej z tradycją literacką i kulturalną oraz metod i narzędzi opisu, analizy, interpretacji i oceny tekstów literackich,
- umiejętnością przygotowywania różnych prac w języku polskim dotyczących zagadnień kultury, języka lub literatury, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i informacji pochodzących z różnych źródeł,
- umiejętnością posługiwania się pogłębioną i rozszerzoną wiedzą dotyczącą realizowanego w sposób pisemny tematu oraz dostosowaną do niego specjalistyczną terminologią,
- umiejętnością dokonywania pogłębionego opisu, analizy, interpretacji i oceny tekstów literackich oraz wypowiedzi językowych pochodzących z różnych epok,
- umiejętnością porozumiewania się ze specjalistami na temat opracowywanego przez siebie zagadnienia badawczego,
- umiejętnością samodzielnego formułowania hipotez sądów i wniosków badawczych,
- umiejętnością uzasadnienia wyboru zastosowanej metodologii, formułowania sądów polemicznych w odniesieniu do innych stanowisk badawczych,
- gotowością do krytycznej oceny wiedzy i jej pogłębiania,
- gotowością do przestrzegania i rozwijania etyki zawodowej w wybranych sferach działalności naukowej.

Kryteria formalne

- objętość pracy: 6–8 arkuszy wydawniczych (od 60 do 100 stron), przy ustawieniach standardowych; w uzgodnionych, zaakceptowanych przez promotora sytuacjach praca może mieć inną objętość.

Za ustawienia standardowe uznaje się:

- druk jednostronny na stronach w formacie A4;
- czcionka tekstu głównego: Times New Roman, 12 pkt., odstęp 1,5 wiersza;
- przypisy: dolne, numeracja ciągła, czcionka Times New Roman, 10 pkt., odstęp 1 wiersz;
- układ strony: margines lewy 3,5 cm, margines prawy 2,5 cm, margines dolny i górny 2,5 cm.

Układ pracy:

- strona tytułowa (wzór strony tytułowej w zał. nr 1);
- oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy wraz z oświadczeniem o wyrażeniu zgody na udostępnianie pracy (wzór oświadczenia w zał. nr 2; pod każdym oświadczeniem powinny być data i podpis studenta);
albo:
oświadczenie o samodzielnym napisaniu pracy wraz z niewyrażeniem zgody na udostępnianie pracy (wzór oświadczenia w zał. nr 3; pod każdym oświadczeniem powinny być data i podpis studenta);
- spis treści;
- wstęp;
- rozdziały lub części (w tym część zawierającą opis stanu badań i podstawy metodologiczne);
- zakończenie;
- bibliografia (powinna zawierać min. 40 pozycji bibliografii przedmiotowej, nie licząc źródeł internetowych);
- streszczenie pracy w języku polskim.

Bibliografia i przypisy muszą być sporządzone zgodnie z obowiązującą normą, z którą seminarzystów zapoznają promotorzy prac.

Warunki przyjęcia pracy

Praca dyplomowa powinna być złożona w 3 egzemplarzach: dwa z nich drukowane jednostronnie (dla promotora i recenzenta), jeden – drukowany obustronnie i bindowany, z akceptacją promotora, składany w Sekcji ds. Studenckich Wydziału Humanistycznego (dziekanacie). Do egzemplarza pracy składanego w dziekanacie powinna być dołączona płyta CD z plikiem pracy dyplomowej zapisanym w formacie Word lub PDF, podpisana imieniem i nazwiskiem oraz numerem albumu studenta.

Terminy złożenia pracy dyplomowej określa obowiązujący regulamin studiów, z tym że złożenie pracy dyplomowej w DOS nie może nastąpić później niż 7 dni przed planowanym egzaminem.

2. SEMINARIA DYPLOMOWE

Seminaria dyplomowe na studiach drugiego stopnia prowadzą pracownicy ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Liczebność grup na zajęciach seminaryjnych regulują odrębne przepisy uczelniane. Tematy prac dyplomowych powinny być ustalone przez promotora w porozumieniu z koordynatorem kierunku i wicedyrektorami Instytutu Językoznawstwa US i Instytutu Literatury i Nowych Mediów US oraz zatwierdzone przez Radę Dydaktyczną Wydziału Humanistycznego US nie później niż pół roku przed regulaminowym terminem ukończenia studiów. Temat i zakres pracy magisterskiej powinny być zgodne z efektami uczenia się dla danego kierunku i poziomu kształcenia. Przy ustalaniu tematu pracy bierze się pod uwagę zainteresowania naukowe promotora i studenta oraz dyscypliny naukowe, do których przyporządkowano kierunek studiów. Rozstrzygnięcie w przedmiocie zmiany tematu pracy dyplomowej wydaje prodziekan ds. studenckich, po zatwierdzeniu zmiany przez Radę Dydaktyczną Wydziału Humanistycznego US, na podstawie wspólnego wniosku studenta i promotora, zaopiniowanego przez wicedyrektora Instytutu odpowiedniego dla dyscypliny.

3. OCENA PRACY DYPLOMOWEJ

Ocenę pracy dyplomowej przeprowadzają niezależnie promotor oraz recenzent. Ostateczną ocenę pracy dyplomowej ustala komisja egzaminu dyplomowego (średnia arytmetyczna ocen promotora i recenzenta). Recenzentem pracy może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Jeżeli promotorem pracy dyplomowej jest pracownik ze stopniem naukowym doktora, recenzję sporządza profesor albo doktor habilitowany. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek promotora, prodziekan ds. studenckich może powołać na recenzenta takiej pracy nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora. Recenzje powinny być zgodne z obowiązującym na Wydziale Humanistycznym US formularzem recenzji, merytoryczne i adekwatne do wystawionej oceny. Ocena na dyplomie jest zgodna z ustaleniami § 76 *Regulaminu studiów*.

4. EGZAMIN DYPLOMOWY

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana, której przewodniczy prodziekan ds. studenckich albo profesor lub doktor habilitowany. W skład komisji wchodzi także promotor oraz recenzent pracy. Egzamin dyplomowy stanowi

sprawdzian opanowania przez studenta wiedzy z zakresu przewidzianego przez program studiów, podstaw metod badawczych z zakresu dyscypliny związanej z tematem pracy dyplomowej oraz sprawdzian znajomości problematyki pracy dyplomowej na tle dyscypliny naukowej, w ramach której pracę tę przygotował. Egzamin dyplomowy ma formę ustną.

W trakcie egzaminu dyplomowego student odpowiada na trzy pytania:

1. jedno pytanie ze wskazanego przez promotora zakresu wiedzy o literaturze lub języku polskim; student winien wykazać się umiejętnością pogłębionej krytycznej analizy problemu, także w stosunku do literatury przedmiotu; zestaw zagadnień do tej części egzaminu promotor przekazuje do wiadomości studentom najpóźniej 3 miesiące przed planowanym terminem obrony pracy; student losowo wybiera jedno zagadnienie,
2. dwa pytania (1 pytanie zadaje promotor, 1 pytanie zadaje recenzent) związane z tematyką pracy, wykraczające poza jej zakres, nawiązujące do treści realizowanych w czasie toku studiów; student winien wykazać się umiejętnością pogłębionej krytycznej analizy problemu, formułując własne, także polemiczne, stanowisko w kontekście innych badań, wymieniać argumenty przemawiające za zastosowaną metodą badawczą, wskazywać dalsze możliwe ujęcia naukowe badanego problemu.

Praca magisterska nie powinna realizować tematu zaprezentowanego w pracy licencjackiej. Może natomiast wiązać się z szerszą problematyką, w którą wpisywał się omówiony na etapie licencjackim utwór, zjawisko, problem.

USTALENIA KOŃCOWE

OBOWIĄZUJĄCE NA STUDIACH PIERWSZEGO I DRUGIEGO STOPNIA

Pozostałe zasady określają: obowiązujący regulamin studiów i przepisy dotyczące Jednolitego Systemu Antyplagiatowego.

Tytuł pracy podany na stronie tytułowej musi być zgodny z tytułem zatwierdzonym przez Radę Dydaktyczną Wydziału Humanistycznego US.

Hasła identyfikujące pracę muszą być zaczerpnięte z wykazu zatwierdzonego przez Radę Dydaktyczną Wydziału Humanistycznego US.